

Še pomnite, tovarišice? Kakšna je podoba Slovenije in Slovencev v učbenikih za učenje slovenščine kot TJ?

Nataša Pirih Svetina

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko

Del vsebine poučevanja nekega jezika predstavljata tudi kultura in civilizacija jezikovne skupnosti, ki ta jezik uporablja kot svoj J1. Kako se ta vsebina realizira v procesu poučevanja, je delno mogoče opazovati skozi učna gradiva, ki se uporabljajo pri poučevanju tega jezika. Poučevanje slovenščine kot neprvega jezika je svoj razcvet doživelo v devetdesetih letih 20. stoletja, s tem pa tudi pospešeno izdajanje učbenikov in drugih učnih pripomočkov. Ob koncu desetletja so se pojavile tudi že prve analize didaktičnih gradiv, ki so se ukvarjale tudi z reprezentacijami slovenske kulture v njih. V prispevku nas zanima, kakšna je podoba Slovenije, Slovencev in njihove kulture v sodobnih gradivih za poučevanje slovenščine kot neprvega jezika.

Ključne besede: slovenščina kot prvi jezik, učbeniki za poučevanje slovenščine kot TJ, kultura pri poučevanju slovenščine kot TJ

This article explores how Slovenian culture is presented in textbooks for teaching Slovenian as a foreign language. In the past, Slovenian textbooks followed a more traditional approach, focusing primarily on presenting facts and high culture, but later shifted to a communicative approach that emphasizes everyday situations in which knowledge of the cultural background is necessary to avoid misunderstandings. The intercultural approach, which promotes awareness of the target and native cultures as well as the cultures of all others, came later and is still underdeveloped in Slovenian language teaching. Two new textbooks, *Slovenščina 1+* and *Mozaik slovenščine*, are aimed at specific groups of learners and incorporate cultural topics through practical, learner-centered tasks. These materials encourage discussion, exchange of opinions, and cultural comparison, which is more in line with intercultural principles. However, challenges remain, such as limited practical guidance for teachers and a lack of diversity among authors, which can affect the presentation of culture.

Keywords: Slovenian as a non-native language, textbooks for teaching Slovenian as a foreign language, culture in teaching Slovenian as a foreign language

1 Namesto uvoda: Vesni v pozdrav

Te vrstice pišem v svoji daleč najlepši pisarni s pogledom na arhipelag majhnih otočkov sredi Jadranskega morja pred Maslinico na Šolti. Hkrati sem navdušena in malo nostalgična, ko s tega kraja iz vsega srca voščim Vesni vse najboljše za njen rojstni dan in ji kličem še na veliko zdravih, zadovoljnih in ustvarjalnih let!

Naša slavljenka se je v svoji dolgoletni in bogati poklicni karieri ukvarjala s celo paleto najrazličnejših vsebin tudi s področja poučevanja neprvega jezika. Kariero je začela kot lektorica hrvaščine skoraj najdlje, kot je sploh bilo mogoče: v Pekingu. In to v časih, ki so bili še železni, tu in tam, o kakšnem internetu pa ni bilo mogoče še niti sanjati. Hrvaško kulturo je imela možnost posredovati študentom z drugega konca sveta, ki so izhajali iz zelo drugačnega kulturnocivilizacijskega okvira, s tradicijo, navadami in vrednotami, ki se bistveno razlikujejo od tistih, ki si jih do neke mere delimo npr. Slovenci in Hrvati. Svojo akademsko kariero je v nadaljevanju (z)gradila na Univerzi v Ljubljani, sprva kot lektorica in kasneje kot univerzitetna učiteljica. Posredovanje hrvaškega jezika pretežno govorcem slovenščine kot J1 ima zaradi stičnosti jezikov svoje posebnosti, prav tako pa je v tem kontekstu posebno tudi posredovanje kulture in civilizacije, ki sta sorodni, sosedski in deloma zaradi zgodovinskih, geopolitičnih in siceršnjih danosti tudi prekrivni.

Podobno kot Vesna na Univerzi v Ljubljani, je hrvaščino od sredine 80. let 20. stoletja naprej na Univerzi v Celovcu poučevala njena kolegica in sodelavka Marija Smolić, ki se je specializirala prav na področju posredovanja kultur in civilizacij balkanskega prostora. Z Vesno sta tudi soavtorici več del, predvsem s področja poučevanja slovenščine in hrvaščine kot jezikov v stiku (Požgaj Hadži in Smolić 1996, 1997, 2000; Smolić in Požgaj Hadži 1998a, 1998b, 2000). Prav v istem času je slovenščino na Univerzi v Celovcu poučevala Ljubica Černivec, moja prva in največja učiteljica te obrti. Naj bo to pisanje zato tudi pozdrav njima.

Na področju proučevanja slovenščine kot neprvega jezika sem debitirala s prispevkom *Predstavljanje dežele v učbenikih in tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika*, ki sva ga pripravili skupaj z Marijo Smolić (Pirih in Smolić, 1998) in je bil objavljen v zborniku 34. Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture. Istega leta sva z Vesno tudi prvič skupaj sodelovali na zagrebškem simpoziju z naslovom *Vizualna kultura i likovno obrazovanje*.¹ Prispevek s tega simpozi-

1 Zame je bil to akademski krst, na katerem sem se, zahvaljujoč Vesni, okužila z virusom t. i. »znanstvenega turizma«.

ja *Kulturna baština i učenje jezika kao stranog/drugog (na primjeru hrvatskog i slovenskog)* (Požgaj Hadži in Pirih Svetina 2001) predstavlja nekakšen povod za tokratno pisanje.

2 Kaj že vemo?

K poučevanju jezika sodi tudi poučevanje kulture ljudi, ki uporabljajo ta jezik kot svoj prvi jezik, in kulture prostora, v katerem se uporablja ta jezik kot prvi jezik – k poučevanju slovenščine tako sodi poučevanje kulture ljudi, ki jim je slovenščina prvi jezik, kakor tudi kultura okolja, v katerem se slovenščina uporablja kot (večinsko) prvi jezik. Politično in geografsko, čeprav poenostavljeno, to pomeni kulturo večinskega prebivalstva bolj ali manj znotraj meja republike Slovenije. Pod pojmom kultura razumemo tako Kulturo (z veliko začetnico), to je t. i. kulturo dosežkov ali visoko kulturo, kot tudi kulturo (z malo začetnico) oz. kulturo vsakdanjega življenja (Brooks 1968). Dober pregled, kaj vse sodi v kontekst kulture, ki se poučuje znotraj jezikovnega razreda, je na podlagi tudi predhodnih prispevkov na to temo (Pavičić 1995, Smolić in Pirih 1998) opravila Tjaša Plut v svojem magistrskem delu (2018). Če zgolj na kratko povzamemo, sodijo v kulturo vse tiste vsebine, ki so povezane z okoljem in ljudmi, in to na področjih, kot so geografija, zgodovina, navade in običaji, prazniki in praznovanja, vsakdanje življenje, turistične informacije, znane osebnosti, glasba, literatura in gospodarstvo (Plut 2018: 84). Skozi zgodovino poučevanja jezikov se je, kot je ugotovila Plut (2018), spreminjal pristop k vključevanju teh vsebin v pouk. Vsakokratni pristop pa je povezan s siceršnjim pristopom k poučevanju tujih jezikov. Med njimi Plut (2018) izpostavi kot najpomembnejše: slovnično-prevajalsko metodo, komunikacijski pristop in medkulturni pristop. Za prvega velja, da je vključeval predvsem vsebine visoke kulture (oz. Kulture), kot sta npr. literatura in likovna umetnost, ki so se jim kasneje pridružile teme o politiki, gospodarstvu in običajih (Plut 2018: 84). Pri tem je značilno, da te teme niso bile neposredno vključene v jezikovni pouk, ampak so se obravnavale ločeno in predvsem v obliki posredovanja dejstev.

Učbeniki za učenje slovenščine kot neprvega jezika, ki so bili analizirani v prispevkih Pavičić (1995) in Smolić in Pirih (1998), so nastali v skladu z do takrat še vedno prevladujočim klasično-humanističnim pristopom k poučevanju. Tega zaradi izogibanja prvim jezikom učečih se v razredu ne bi mogli enačiti s prevajalskim pristopom, zaradi prevladujočega strukturalizma v slovenskem jezikoslovju (tudi še) tistega časa pa je bil poudarjeno slovnični. V skladu s tem je nastal tudi prispevek

Smolić in Pirih (1998). Takratna analiza je pokazala, da učbeniki ne predstavljajo zgolj dosežkov visoke kulture (Kulture), pač pa tudi informacije o deželi, ljudeh, njihovih navadah in običajih. V vseh primerih pa je šlo predvsem za pridobivanje sociokulturno relevantnega védenja. Čeprav so se že takrat pojavljali pomisleki glede naslova samega prispevka, ki je z današnje perspektive vsaj nenavaden, če ne nepri-meren, je bila zanj kriva precejšnja navezava na nemški govorni prostor in njegovo akademsko tradicijo posebnih študijskih predmetov, namenjenih predstavljanju kul- ture in njenih dosežkov.²

Pri komunikacijskem pristopu je v ospredju razvijanje sporazumevalne zmožnosti (Pirih Svetina 2005) ali drugače, razvijanje sposobnosti sporazumevanja z govorci ciljnega jezika. Kot piše Plut (2018: 84), je zato vključevanje vsebin s področja kul- ture v pouk »postalo bolj vezano na sporazumevanje in predstavljanje tistih kultur- no specifičnih situacij, zaradi katerih bi lahko prišlo do otežene komunikacije.« V ospredje je stopila kultura vsakdanjega življenja, poleg dejstev o kulturi pa so postali pomembni predvsem sporazumevalni vzorci, značilni za ciljno kulturo. To lahko po- vežemo tudi s funkcijsko-pojmovnim pristopom, značilnim za *Skupni evropski jezi- kovni okvir (SEJO)* (2011) in z njim povezane dokumente, kot je npr. *Sporazumevalni prag za slovenščino* (2004). V njem so jezikovne funkcije ponazorjene s tipičnimi sporazumevalnimi vzorci, ki se pojavljajo v tipičnih okoliščinah (npr. predstavljanje dveh neznanih oseb v formalnem položaju).

Učbeniki, ki so za pouk slovenščine kot neprvega jezika izšli v zadnjih 25 letih, so pretežno komunikacijsko naravnani oz. v skladu s komunikacijskim pristopom k poučevanju tujih jezikov. Ta je zaradi zakasnitve v razvoju celotnega področja pou- čevanja slovenščine kot TJ k nam pljusnil s precejšnjo zamudo (sicer v veljavi od 80-ih let 20. stoletja dalje). Za izbrane učbenike, ki so izšli v tem obdobju, Plut (2018: 86) ugotavlja,

da so v učbenikih prisotne teme z različnih vsebinskih področij, pri čemer prevla- dujejo teme iz vsakdanjega življenja. [...] Večina tem in nalog, ki vsebuje kulturne elemente, je povezanih s slovensko kulturo.

2 V mislih imam študijski predmet z naslovom Landeskunde. Zanimivo je, da so v študijskih programih taki predmeti še vedno prisotni, npr. v študijskem programu Južnoslovanski študiji se izvaja predmet Južnoslovan- ske družbe in kulture (predstavitveni zbornik 2025, 5) <https://slavistika.ff.uni-lj.si/dodiplomski-studij-slavistika/dvopredmetni-univerzitetni-studijski-program-prve-stopnje-juznoslovanski-studiji> (dostop: 12. 8. 2025). Študij češčine predvideva predmet Kultura, civilizacija in pismenstvo, študij ruščine pa Pregled ruske kulturne zgo- dovine in Seminar iz ruske kulture 20. in 21. stoletja (Predstavitveni zborniki programov).

Medkulturni pristop je na področje vključevanja kulture v jezikovni pouk vnesel največ sprememb. Gre za spoznanje, da v komunikacijo vstopajo ljudje, ki pripadajo različnim jezikom in kulturam, ter da medsebojno komunicirajo v jezikih, ki niso prvi jeziki nikogar, ki je v komunikacijo vpleten. Razmišljanje je šlo v smer, da je kultura neločljivo povezana z jezikom in mora zato biti pri poučevanju jezikov ves čas prisotna. Poleg visoke in vsakdanje kulture so v medkulturnem pristopu pomembni še drugi elementi, kot npr. stališča in vrednote (Plut, 2018: 85). Pri tem ne gre zanemariti, da je v pouk ciljnega jezika poleg ciljne kulture vključeno tudi spoznavanje lastne kulture in kulture drugih. Poznavanje lastne in drugih kultur namreč omogoča uspešno prilagajanje v različnih medkulturnih situacijah:

Cilj medkulturnega pristopa je razvita medkulturna sporazumevalna zmožnost, ki po Byramu združuje znanje in stališča o drugih kulturah in lastni kulturi, spretnosti povezovanja in primerjanja informacij ter opažanj o drugih kulturah z lastno kulturo, spretnosti učenja o kulturah, interakcijske spretnosti ter sposobnost kritičnega vrednotenja praks in proizvodov lastne kulture in drugih kultur (2009 23-25 v Skela 2017: 6). Cilj medkulturnega pristopa zato ni le uspešna komunikacija z maternimi govorci ciljnega jezika, temveč uspešna komunikacija z ljudmi iz najrazličnejših kultur, ki temelji na zavedanju in sprejemanju različnosti ob ohranjanju lastne kulturne identitete. (Plut 2018: 85)

Ideje medkulturnosti in medkulturnega sporazumevanja so k nam prav tako pripele z zamudo, s še večjo pa vstopile na področje poučevanja slovenščine kot neprvega jezika. Plut (2018: 86) tako ugotavlja, da naloge v analiziranih učbenikih

temeljijo predvsem na podajanju informacij, medtem ko je manj poudarka na primerjanju različnih kultur oziroma razmišljanju o njih. Naloge so ob tem osredotočene predvsem na sporazumevalne dejavnosti, pri čemer prevladuje branje, medtem ko je spodbujanje medkulturnih dejavnosti manj prisotno.

3 Kje so naše ladje zdaj?

Po letu 2018, ko je analizo dveh kompletov učbenikov, *Slovenska beseda v živo (1b-3b)* in *A, B, C ... gremo, Gremo naprej* in *Naprej pa v slovenščini*, opravila Tjaša Plut, sta pri Znanstveni založbi UL izšla še učbenika za poučevanje slovenščine kot neprvega jezika:

- Mojca Stritar Kučuk, Staša Pisek in Helena Šter: Slovenščina 1+. *Besedila in besedišče za južnoslovanske govorce slovenščine kot drugega jezika*. 1.1 in 1.2 (dva zvezka) (2023),
- Katja Murn, Tanja Jerman, Tina Jugovič: *Mozaik slovenščine. Učbenik za učenje slovenščine kot drugega in tujega jezika* (2024).

Oba se od učbenikov, analiziranih v preteklosti, precej razlikujeta. Noben namreč ni splošni učbenik za poučevanje slovenščine kot neprvega jezika. Slovenščina 1+ že v podnaslovu predvideva svoje naslovnike, to so govorce enega od južnoslovanskih jezikov, ki se slovenščino učijo v okolju, kjer se ta uporablja kot prvi jezik. Za naslovnike je slovenščina drugi jezik in jo pričakovano primarno uporabljajo za sporazumevanje z domačimi govorcji slovenščine. Če smo nekoliko bolj natančni, je bil učbenik narejen z namenom poučevanja slovenščine specifičnega naslovnika: mednarodnega študenta in študentke Univerze v Ljubljani, ki se v okviru Leta plus (Pirih Svetina 2024; Stritar Kučuk in Pirih Svetina 2024) učita slovenščino za potrebe svojega študija in življenja v Sloveniji. Iz naslovnika in njegovih potreb izhajajo tudi teme in vsebine ter z njimi povezano besedišče, ki se pojavljajo v učbeniku. Tako se v prvi enoti, ki je namenjena predstavljanju, uporabnik učbenika sreča z osnovnimi podatki o Sloveniji, v drugi z naslovom *Dan na fakulteti*, se najprej seznanj s podatki v zvezi s študenti na slovenskih fakultetah (njihovo število, izvor, študijska področja), na koncu enote pa so predstavljene vse članice Univerze v Ljubljani. Tretja enota ima naslov *Moj prosti čas*, v njej pa se najprej seznanj s tipičnimi prostočasnimi dejavnostmi prebivalcev Slovenije, skozi naloge pa v diskusiji s sošolci predstavi, s katerimi prostočasnimi dejavnostmi se ukvarja sam in njegovi sošolci, nauči se različne sporazumevalne vzorce, ki se v slovenščini uporabljajo za vabilo, sprejem ali zavrnitev vabila. V prirejenem izvornem besedilu se seznanj s prostočasnimi dejavnostmi znanega Slovenca in v besedilu z naslovom *Moj prosti čas* lahko razmišlja tudi o razlikah in podobnostih v preživljanju prostega časa pri sebi in drugih ljudeh. Enota se zaključj s predstavitev nekaterih pomembnejših kulturnih ustanov v Ljubljani. V četrti enoti z naslovom *Minute za modo* spozna nekatere bolj znane modne in industrijske oblikovalce iz Slovenije, v peti enoti *Moja družina, moje življenje* se med drugim seznanj s tipičnimi sporazumevalnimi vzorci, s katerimi v slovenščini voščimo in čestitamo ob različnih priložnostih ter z nekaterimi podatki o družinah v Sloveniji. V šesti enoti *Hišni ljubljenci* se seznanj z zgodbo o psu vodniku za slepe, predstavljene pa so tudi avtohtone slovenske živalske vrste (npr. kraški ovčar,

krškopoljski prašič, soška postrv). Zadnja enota prvega zvezka (1.1) ima naslov *Dober tek*. V njej uporabnik spozna prehranjevalne navade prebivalcev Slovenije in se do njih v posebni nalogi tudi opredeli, pove svoje mnenje o njih in svoje prehranjevalne navade tudi primerja s slovenskimi. V besedišču te enote najdemo precej besed, s katerimi poimenujemo (tipične) slovenske jedi ali pa vsaj jedi, ki se pogosto pojavljajo na jedilnikih restavracij, v katerih se pretežno prehranjujejo študenti. Ob spoznavanju slovenskega prehranjevanja pa tudi sami predstavijo svoje prehranjevalne navade in jedi, ki jih imajo radi, oboje pa tudi primerjajo z drugimi študenti. Na koncu enote je navedenih nekaj slovenskih specialitet (npr. jota, idrijski žlikrofi, štruklji).

Drugi zvezek (1.2) sestavlja šest enot. V prvi *Šola in jaz* študenti lahko primerjajo med seboj svoje izobraževalne poti, predstavljen je tudi slovenski izobraževalni sistem. V drugi enoti *Iščem delo* spoznajo sistem študentskega dela v Sloveniji, v tretji *Telo in zdravje* pa npr. klopa kot najnevarnejšo slovensko žival ter navodila ob klicu na številko 112. Četrta enota ima naslov *Življenje v mestu*, v njej študenti primerjajo življenje v mestu in na podeželju ter utemeljujejo razloge za in proti, prav tako v tej enoti nekoliko bolje spoznajo Ljubljano in njene predele ter opisujejo svojo pot od doma do fakultete, v prirejenem avtentičnem besedilu *Najraje sem kolesar* pa še razloge za urbano kolesarjenje. Ob koncu te enote so predstavljena večja mesta v Sloveniji ter različne slovenske regije. V peti enoti z naslovom *Študentsko stanovanje* se seznanijo s postopkom najema študentske sobe ali stanovanja. Zadnja, šesta enota *Širni svet*, omogoča spoznavanje kultur različnih držav ob različnih vprašanjih in nalogah, kot so npr. Katere tuje države ali kraje ste že obiskali?, Katere priporočate svojim kolegom in zakaj?, Kam bi želeli potovati v prihodnosti in zakaj?, Preden sem prišel v Slovenijo, sem mislil, da ..., Moji slovenski kolegi se mi zdijo ..., Najboljša stvar v Sloveniji je ..., V Sloveniji sem se naučil ... Čisto na koncu enote so predstavljene slovenske znamenitosti (jezera, reke, slapovi, toplice, plaže, alpske planote in doline, jame, gradovi in stara mesta).

Drugi učbenik *Mozaik* je prav tako namenjen predvsem govorcem slovanskih jezikov tako za učenje slovenščine v tujini kot v Sloveniji. Poleg uvodne enote ga sestavlja osem enot, ki so naslovljene s slovenskimi pregovori. Tematsko so enote nekoliko bolj splošne, saj prinašajo naslednje teme: družina, država, vsakdan, prosti čas, hrana, pijača, v restavraciji, hiša, stanovanja, oblačila, izobraževanje, delo, turizem, promet, vreme, zdravje, hišni ljubljenci in Slovenija. Vsaka enota vsebuje tudi posebno naloga, namenjeno spoznavanju slovenske kulture:

Posebna dejavnost je namenjena samostojnemu raziskovanju slovenske stvarnosti. Cilj te naloge je spodbuditi zanimanje zanjo, hkrati pa uporabnikom odpira prostor za razmislek in poročanje o lastnem kulturnem prostoru. Naloga učitelja je, da učeče se usmeri na ustrezne vire, bodisi spletne strani, priročnike ali znance v Sloveniji. (Murn, Jerman in Jugović 2024: 5).

Kot je razvidno iz opisov, se najnovejši učbeniki pri vključevanju vsebin o kulturi približujejo medkulturnemu pristopu: precej več kot v prejšnjih generacijah učbenikov je primerjav različnih kultur med seboj, izražanja mnenj in stališč do pojavov v zvezi s kulturo in kulturnimi fenomeni, pa tudi njihovega vrednotenja.

4 Razmislek: kam in kako naprej?

Očitno smo na dobri poti, kar pa seveda ne pomeni, da ne bi mogli biti še boljši. Izzivi, ki se porajajo ob vprašanju obravnave kulture v učbenikih za poučevanje slovenščine kot neprvega jezika, so večplastni. Dejstvo je, da avtorice učbenikov lahko bolje ali slabše poznajo in se zavedajo lastne kulture (velja tako za kulturo kot Kulturo), nekatere bolje poznajo nekatere vidike kulture, niso pa pozorne na druge, ki so lahko, prav z vidika različnih naslovnikov, prav tako pomembni. Že dejstvo, da avtorske ekipe sestavljajo izključno ženske, predstavlja določen primanjkljaj, ki se kaže tudi v predstavljanju (kulturnih) vsebin; če ne drugega, v učbenikih ni ne avtomobilov, ne nogometa in ne športnega kolesarstva. Po drugi strani pa se npr. kažejo tudi generacijski razkoraki: razlike med videnji kulture različnih generacij so lahko zelo različni in vprašanje je, ali lahko avtorice generacije X ali Y na ustrezen način predstavijo ustrezne vidike kulture generaciji Z (Dolar, Seitl in Petric Lasnik 2022, 2025).

Kot ugotavljata Jugović (2017) in Plut (2018) glede vključevanja elementov kulture v pouk ni na voljo dovolj praktičnih navodil, kar pomeni, da se tako učitelji in učiteljice slovenščine kot neprvega jezika kot tudi avtorice učbenikov 'lovijo' pri posredovanju le-teh učečim se. Pri tem lahko dodamo še, da imajo nekateri učitelji in učiteljice sicer bogate izkušnje tudi s srečevanjem z zelo oddaljenimi in od slovenske zelo različnimi kulturami. Med njimi pa so le redke avtorice učbenikov za poučevanje slovenščine. Med avtoricami namreč prevladujejo tiste, ki poučujejo slovenščino predvsem kot drugi jezik, torej v kontekstu družbe, dežele in ljudi, katerih jezik poučujejo. Pri tem se sicer srečujejo s posameznimi nosilci zelo različnih kultur v heterogenih skupinah, a še vedno večinoma z govorcji, ki prihajajo

iz nam bližnjih jezikov in kultur, med katerimi pa so vedno možni tudi mostovi in bližnjice.

Mostove med nami predstavljajo posamezniki, kakršna je naša slavljenska Vesna. Tudi zato ji še enkrat kličem: Vse najboljše!

Zahvala

Poglavje je nastalo v okviru stabilnega programskega financiranja ARIS. Raziskovalni program P6-0215: Slovenski jezik – bazične, kontrastivne in aplikativne raziskave je sofinancirala Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

Reference

- Brooks, N. (1968). Teaching culture in the foreign language classroom. *Foreign Language Annals*, 1(3), 204–228.
- Byram, M., Barrett, M., Iprgrave, J., Jackson, R., & Méndez García, M. del C. (2009). *Autobiography of Intercultural Encounters: Context, concepts and theories*. Language Policy Division, Council of Europe Publishing.
- Candelier, M., Camilleri, A., Castellotti, V., De Pietro, J.-F., Lőrincz, I., Meißner, F.-J., Nogueroles, A., & Schröder-Sura, A. (2017). *ROPP: Referenčni okvir za pluralistične pristope k jeziku in kulturi: možnosti in viri*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Dolar, K., Seidl, P., & Petric Lasnik, I. (2022). Novi časi in novi pristopi: Generacija Z se uči slovenščine kot tujega jezika. V I. Ferbežar & N. Pirih Svetina (ur.), *Na stičišču svetov: Slovenščina kot drugi in tuji jezik. Zbornik 41. simpozija Obdobja* (str. 31–38). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, Univerza v Ljubljani.
- Dolar, K., Seidl, P., & Petric Lasnik, I. (2025). Generacija Z pri pouku slovenščine kot tujega jezika: Nov izziv za učitelje. *V tisku*.
- Pavičić, M. (1995). O sodobnih učbenikih slovenskega knjižnega jezika za tujce. V M. Orožen (ur.), *Zbornik predavanj 31. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture* (str. 21–33). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti.
- Pirih Svetina, N. (2005). *Slovenščina kot tuji jezik*. Domžale: Izolit.
- Pirih Svetina, N. (2024). Leto plus pomeni plus: Vpliv Leta plus na mednarodne študente in njihovo prilagajanje na življenje v Sloveniji. *Slovenščina 2.0: Empirične, aplikativne in interdisciplinarne raziskave*, 12(2), 294–323. <https://doi.org/10.4312/slo2.0.2024.2.294-323>
- Plut, T. (2018). *S kulturo skozi leto: Kultura pri poučevanju slovenščine kot tujega jezika* (Magistrsko delo). Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

- Požgaj Hadži, V., & Smolić, M. (1996). Jezični sustav i komunikacija u procesu usvajanja hrvatskog kao stranog jezika. V M. Andrijašević (ur.), *Jezik i komunikacija: Zbornik* (str. 192–197). Zagreb: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Požgaj Hadži, V., & Smolić, M. (1997). Hrvatski i slovenski jezik u kontrastivnom pristupu. V S. Damjanović (ur.), *Zbornik radova* (str. 365–372). Zagreb: Hrvatsko filološko društvo.
- Požgaj Hadži, V., & Smolić, M. (1998). Hrvatski jezik kao strani/drugi dvije godine poslije: Rezultati ankete. V D. Stolac (ur.), *Riječki filološki dani: Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog skupa Riječki filološki dani održanoga u Rijeci od 3. do 5. prosinca 1998.* (str. 321–341). Rijeka: Filozofski fakultet.
- Požgaj Hadži, V., & Pirih Svetina, N. (2001). Kulturna baština i učenje jezika kao stranog/ drugog (na primjeru hrvatskog i slovenskog). V R. Ivančević & V. Turković (ur.), *Vizualna kultura i likovno obrazovanje* (str. 429–442). Zagreb: Hrvatsko vijeće.
- Skupni evropski jezikovni okvir: Učenje, poučavanje, ocenjevanje. (2010). Ljubljana: Ministarstvo RS za šolstvo in šport, Urad za razvoj šolstva.
- Skela, J. (2017). Sprema beseda k slovenski izdaji. V M. Candelier et al., *ROPP: Referenčni okvir za pluralistične pristope k jezikom in kulturam: zmožnosti in viri* (str. 4–11). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Smolić, M., & Pirih Svetina, N. (1998). Predstavljanje dežele v učbenikih in tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika. V E. Kržišnik, M. Lokar, & H. Podobnik (ur.), *Zbornik predavanj 34. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture* (str. 171–186). Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Smolić, M., & Požgaj Hadži, V. (1998a). Hrvaško-slovenska leksična homonimija. V J. Rusek, J. Siatkowski, & Z. Rusek (ur.), *Streszczenia referatów i komunikatów. Językoznawstwo* (str. 248). Warszawa: Wydawnictwo Energeia.
- Smolić, M., & Požgaj Hadži, V. (1998b). Hrvatski kao strani jezik ili želje i snovi jednog lektora. V M. Turk (ur.), *Riječki filološki dani: Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog skupa Riječki filološki dani održanoga u Rijeci od 5. do 7. prosinca 1996.* (str. 215–228). Rijeka: Filozofski fakultet.
- Smolić, M., & Požgaj Hadži, V. (2000). Jezik u zrcalu tekstva: Izbor hrvatskih, srpskih i bosanskih tekstova za strane slaviste. V L. Badurina, B. Pritchard, & D. Stolac (ur.), *Jezična norma i varijeteti: Zbornik* (str. 503–509). Zagreb; Rijeka: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Stritar Kučuk, M., & Pirih Svetina, N. (2024). Študenti priseljenci in njihove slovenščine: Pisna zmožnost udeležencev Leta plus. *Slovenščina 2.0: Empirične, aplikativne in interdisciplinarne raziskave*, 12(2), 200–232. <https://doi.org/10.4312/slo2.0.2024.2.200-232>